

Quan el riu creix

La presa de les Tres Gorges de la República Popular de Xina serà aviat la més gran del món. Ideada pel govern com una potent font d'energia, la presa simbolitza la vitalitat del gran drac xinès al llindar del nou segle. Això no obstant, l'obra té un cost social elevat i també econòmic i ambiental. Prop de dos milions de persones perdran les cases, milers d'hectàrees de terra fèrtil seran destruïdes i algunes espècies d'animals poden desaparèixer.

La colossal presa que s'erigirà en la zona de les Tres Gorges del Riu Iang-Tsé (riu Llarg), que naix a les muntanyes del Tibet i travessa el centre del país fins arribar a la mar de la Xina, farà 640 km de llarg, 175 m de fondària i tindrà capacitat per a 22.150 milions de metres cúbics d'aigua. Es preveu que les obres, que van començar el 1994, acabaran el 2009. Les seues 26 turbines produiran prop de 18.200 megavats, una novena part de la potència energètica del país. En el projecte participen empreses nord-americanes, canadenques i europees del sector hidroelèctric, que subministren enginyers i alta tecnologia.

Els objectius d'aquest embassament gegant són generar energia elèctrica per satisfer la demanda creixent de la indústria nacional i amansir el corrent del riu per tal d'evitar les contínues inundacions. També facilitarà el trànsit del riu i reduirà els costos del transport fluvial. Les autoritats esperen que la combinació d'energia i de transport barat contribuirà al desenvolupament econòmic de la regió, que actualment passa per un mal moment.

Encara que alguns grups ecologistes consideren que l'embassament de les Tres Gorges provocarà un desastre ambiental, els dissenyadors de la presa expliquen que l'energia hidràulica és neta i renovable, i que a més permetrà reemplaçar la crema de carbó i de petroli, sistemes àmpliament utilitzats a la Xina i altament contaminants.

Científics, enginyers, intel·lectuals i alguns polítics no són tan optimistes. Quan el riu creix, tot un univers acabarà en-

golit. La majoria de les queixes provenen de les poblacions riberenques, que hauran d'abandonar les seues cases, les terres i una manera de vida basada principalment en la pesca i en l'agricultura. Segons fonts oficials, es tracta d'un milió d'individus, però la xifra pot arribar als dos milions perquè les famílies camperoles tenen molts fills no declarats.

Dos milions de desplaçats. El primer ompliment de l'embassament es produirà l'any 2003 (135 metres sobre el nivell del riu) i el definitiu el 2009 (175 metres). Fins ara han estat traslladades 200.000 persones cap a les zones superiors del riu i es calcula que 500.000 els seguiran abans del 2003. Encara que el govern ha dissenyat tot un pla de repoblació, el procés de reallotjament és molt criticat. El sociòleg xinès Wu Ming, que el 1998 va visitar algunes de les zones que quedaran sota l'aigua, afirma que "encara que els organismes oficials diuen que el pla es desenvolupa tranquil·lament, en realitat és ple de negligència, de corrupció oficial, de compensacions inadequades, de reduccions irregulars de les parcel·les de terra i també cal comptar-hi la falta de feina per als desplaçats". Parlant amb obrers, grangers, petits comerciants i oficials locals, Ming va descobrir moltes injustícies. La promesa de les autoritats centrals de proporcionar un treball i un habitatge per a tots no es complia. Alguns solament havien rebut una compensació econòmica per les seues propietats; d'altres a penes havien estat informats del seu trasllat. Els primers a abandonar la llar han resultat ser

els més afortunats. Són els “desplaçats model”, que han rebut un tracte especial per a persuadir les altres famílies.

L'informe que va escriure el sociòleg destaca la discriminació amb les famílies camperoles, que solen rebre indemnitzacions menors que els residents en les ciutats. Les terres assignades de les regions superiors són de mala qualitat, algunes són tan rostes que resulten difícils de conrear i s'estima que l'erosió provocada per la presa en reduirà la fertilitat. És probable que molts camperols hagen de buscar feina en les fàbriques, encara que no n'hi ha per a tothom. Una part dels fons del pla s'han destinat a la creació d'empreses per a ocupar els desplaçats, però les noves indústries no tenen eixida en el mercat i algunes han hagut de tancar. El resultat és un augment de la desocupació en la regió.

Una corrupció galopant. Els 10.000 habitants del municipi de Gaoyang, al comptat de Yunyang, fa anys que envien cartes de reclamació al govern central de Pequín. Hi denuncien la insuficiència de les compensacions destinades als desplaçats i la corrupció galopant de les elits locals. Falsificació del valor de les terres i les propietats que han de restituir-se, inflació de les llistes de desplaçats, desviament de les indemnitzacions... La corrupció gangrena les obres de les Tres Gorges, que es converteixen en una màquina de malversació de fons públics. En menys de sis anys, el pressupost s'ha duplicat i actualment és de gairebé cinc bilions de pessetes. El Banc Mundial, un dels inversors, se'n va eixir del projecte després de veure que seria poc rendible, encara que fins ara ha estat l'únic que l'ha abandonat.

Des del nomenament de Zhu Rongji com a primer ministre al març de 1998, els casos de corrupció comencen a sortir a la llum. Es calcula que al voltant de 10.500 milions de pessetes del pressupost de 1999 destinat a les poblacions riberenques han desaparegut. Comencen a caure algunes sancions. Després d'una visita d'inspecció del cap de govern a finals de 1998, més d'un centenar de dirigents van ser substituïts. Un funcionari del cantó de Fengdú va ser condemnat a mort. A començament de

Hi ha el temor que la corrupció deixi com a herència una construcció defectuosa en un moment en què se succeeixen els incidents relacionats amb les grans obres.

En menys de sis anys, el pressupost de l'obra s'ha duplicat i actualment és de gairebé cinc bilions de pessetes. En la imatge, un detall del plànol de la presa.

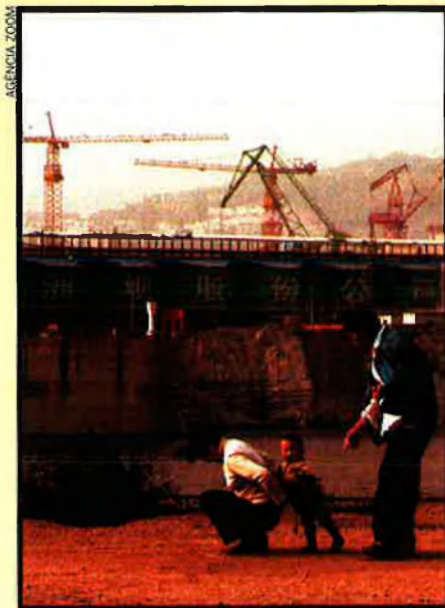
El primer ompliment de l'embassament es produirà l'any 2003 (135 metres sobre el nivell del riu) i el definitiu el 2009, amb els 175 metres que mostra la fotografia.

**La presa
generarà energia
elèctrica per
satisfer la
demanda creixent
de la indústria
xinesa i pretén
amansir
el corrent del riu
per tal d'evitar
les inundacions.**

l'any passat, Zhu va advertir que "tota despreocupació o negligència provocarà el desastre per a les generacions futures". Hi ha el temor que la corrupció deixi com a herència una construcció defectuosa en un moment en què se succeeixen els incidents relacionats amb grans obres. El darrer va ser l'ensorrament d'un pont en la ciutat de Chongqing que va matar quaranta persones. Però la pitjor dificultat per a Zhu és imposar les seues directrius a les elits locals, que viuen de les rendes de la presa i que estan protegides per Li Peng, ex-cap del govern, actual president de l'Assemblea Nacional Popular i gran promotor del projecte.

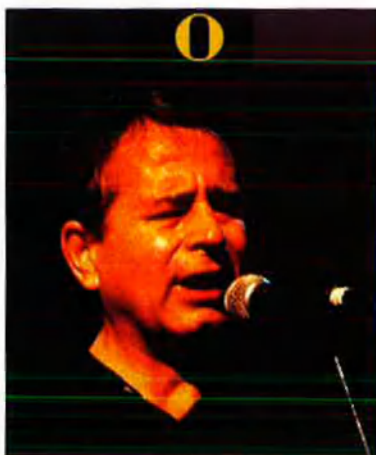
Les preses hidroelèctriques, a debat

Hi ha més de 4.000 grans preses al món. Asseguren el subministrament d'energia, serveixen per a regar, faciliten el trànsit fluvial i permeten controlar el cabal dels rius. A la Xina hi ha una tradició molt antiga en la construcció d'embassaments. Sun Yatsen, pare de la Xina moderna, ja va proposar l'any 1920 la creació d'una presa en la zona de les Tres Gorges. A mitjan anys cinquanta, després d'inundacions devastadores en el riu Iang-Tsé, Mao Zedong va ordenar estudiar novament un projecte que aconseguira tranquil·litzar el cabal del riu. Actualment la construcció de grans preses s'ha convertit en un element clau en el procés d'industrialització nacional.

Però aquests megaprojectes hidràulics tenen molts inconvenients. A més de provocar un impacte paisatgístic i de forçar l'exili en massa de la població, alguns estudiosos consideren que els nous avenços tecnològics fan innecessaris els grans embassaments. Per exemple, aquestes infraestructures tenen el problema que requereixen inversions quantioses i exigeixen molts anys de construcció. En canvi, les investigadores Patricia Adams i Gráinne Ryder, d'una organització ecologista del Canadà, afirmen que "hi ha alternatives molt més barates i ràpides per generar energia. Per exemple, la utilització de turbines a petita escala accionades per gas o per vapor".

La construcció de preses sol anar acompanyada de promeses de control d'inundacions. Segons Philip Williams, enginyer hidrològic que treballa per a la Xarxa Internacional de Rius (un grup de Califòrnia que s'oposa al projecte de les Tres Gorges), "la presa no està pensada per a controlar inundacions. Hi ha una contradicció entre l'objectiu d'aprofitar al màxim la generació d'energia i el d'evitar inundacions, cosa que exigiria deixar un espai de reserva per a contenir la crescuda de les aigües. Si es vol produir energia la presa ha d'estar plena".

**► Antologia en 13 CD
de l'obra musical
d'Ovidi Montllor**

**A la venda
a la Botiga
d'EL TEMPS**

Segons dades oficials, la construcció de la presa provocarà el trasllat d'un milió de persones, però la xifra es pot doblar perquè les famílies camperoles tenen molts fills no declarats.

Reformes. Diuen que la construcció de la Gran Muralla va provocar una revolta popular que va acabar derrocant la dinastia Qin. Avui existeix el temor que la presa de les Tres Gorges, justament la segona obra d'enginyeria més gran des de la Gran Muralla, desperte el descontentament popular. Davant la por a una revolta, Zhu Rongji ha anunciat un canvi radical en el pla de repoblació. La gent serà traslladada a províncies allunyades en què hi ha millors terres i més oportunitats de feina. Acadèmics i científics han rebut positivament les directrius de Zhu amb l'esperança que acaben les queixes. Però encara que la nova política vaja ben adreçada, és difícil aplicar-la. El trasllat en massa a llocs remots és més complicat i costós.

Tota reforma o canvi resulta difícil d'aplicar per culpa del teló de fons d'una lluita de clans molt polaritzada a Pequín. Darrere de les tensions suscitades per la presa s'amaga la forta rivalitat entre Zhu Rongji i Li Peng. El primer no ha amagat mai el seu escepticisme. El segon està totalment implicat en el projecte.

L'empresa de les Tres Gorges és una operació política extraordinàriament delicada. Malgrat els problemes, el govern està convençut dels avantatges de la presa i sembla decidit a continuar avant. En el camí està disposat a resoldre els obstacles. Molt aviat el símbol de la Xina actual es veurà des de l'espai, com la Gran Muralla.

Laura Hurtado / Carmen Secanella
©Agència Zoom

SALA *el* HORTA Promoció als lectors d'EL TEMPS

Circosi. Una punyetera del trapezi
de Nas Teatre

Presentant aquest anunci obtindràs dues entrades per a les funcions del dissabte 28 d'octubre, a les 22.30 hores, i diumenge 29 d'octubre, a les 19 hores.

Per aconseguir les entrades cal telefonar al 96 375 96 43 abans del 26 d'octubre. Les entrades són limitades.